

ВПЛИВ УЧАСТІ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ БАНКУ

THE INFLUENCE OF PARTICIPATION OF FOREIGN CAPITAL ON FINANCIAL SAFETY OF THE BANK

Ставська Ю.В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
готельно-ресторанної справи та туризму,
Вінницький національний аграрний університет

Малярчук А.Є.

магістр факультету економіки та підприємництва,
Вінницький національний аграрний університет

Stavska Ulriya

Ph.D., Lecturer at Department of International Management,
Hotel-Restaurant Business and Tourism,
Vinnytsia National Agrarian University

Malyarchuk Alina

Master of Arts in Economics and Business,
Vinnytsia National Agrarian University

Стаття присвячена теоретичним аспектам механізмів впливу іноземного капіталу на національну банківську систему. Досліджено позитивні та негативні наслідки участі іноземного капіталу в банківських установах. У статті представлено результати дослідження сучасного стану присутності іноземного капіталу у банківській системі України (зокрема з країн Європейського Союзу та Російської Федерації). Досліджено розмір та частку іноземного капіталу у статутному капіталі іноземних банків. Виявлено тенденцію збільшення кількості іноземних банків в українському банківському секторі. Наведено класифікацію основних загроз економічній безпеці банку, що має в своєму складі іноземний капітал. Проаналізовано вплив іноземного капіталу на роботу банку і забезпечення економічної безпеки як конкретно банку, так і фінансової сфери країни.

Ключові слова: банк, банки з іноземним капіталом, капітал, фінансова безпека банківської системи, банківська система.

Статья посвящена теоретическим аспектам механизмов влияния иностранного капитала на национальную банковскую систему. Исследованы положительные и отрицательные последствия участия иностранного капитала в банковских учреждениях. В статье представлены результаты исследования современного состояния присутствия иностранного капитала в банковской системе Украины (в частности из стран Европейского Союза и Российской Федерации). Исследован размер и доля иностранного капитала в уставном капитале иностранных банков. Определена тенденция увеличения количества иностранных банков в украинском банковском секторе. Приведена классификация основных угроз экономической безопасности банка, имеющего в своем составе иностранный капитал. Проанализировано влияние иностранного капитала на работу банка и обеспечения экономической безопасности как конкретно банка, так и финансовой сферы страны.

Ключевые слова: банк, банки с иностранным капиталом, капитал, финансовая безопасность банковской системы, банковская система.

The article is devoted to theoretical aspects of mechanisms of influence of foreign capital on the national banking system. Positive and negative consequences of participation of foreign capital in banking institutions are investigated. The article presents the results of the study of the current state of the presence of foreign capital in the banking system of Ukraine (in particular, from the European Union and the Russian Federation). Investigated the size and share of foreign capital in the authorized capital of foreign banks. The tendency of increasing the number of foreign banks in the Ukrainian banking sector was revealed. The classification of the main threats to the bank's economic security, which includes foreign capital, is presented. The influence of foreign capital on the work of the bank and

ensuring the economic security of the bank and the financial sphere of the country are analyzed. The processes of globalization of the world economy did not pass nor Ukraine, nor its financial and banking system, especially in view of the openness of the domestic economy. Integration of the Ukrainian economy into the world market is not possible without the development of the banking sector, in particular, through the injection of foreign bank capital. The banking system of Ukraine was formed on the principles of attracting both Ukrainian and foreign capital. At the same time, the presence of foreign capital in the domestic banking system has a mixed impact on its financial stability – on the one hand, banks with foreign capital contribute to increasing interbank competition, improving the quality of customer service and expanding the range of banking services, etc., on the other hand – the participation of foreign capital in the banking sector the system of Ukraine can lead to the emergence of negative factors due to its vulnerability to the influence of destabilizing factors. In particular, an increase in the share of foreign capital in the banking system leads to an increase in its instability as a result of the outflow of capital in the most unfavorable periods for the country's economy; the monopolization of foreign capital by the banking services market may contradict national interests and lead to an increase in the country's economic dependence. Further development of the banking system of Ukraine will largely be linked to the globalization processes taking place in the global economy. In this regard, the study of the problem of access of foreign capital to the banking system of Ukraine, its impact on the level of its financial stability becomes of particular relevance.

Key words: bank, banks with foreign capital, capital, financial safety of the banking system, the banking system.

Постановка проблеми. На розвиток та стан банківської системи як і на економіку України в цілому негативно вплинула політична та економічна нестабільність вітчизняної економіки, військові дії на Сході країни, непослідовність грошово-кредитної політики уряду країни. Це все знизило рівень довіри населення до банківської системи, що призвело до зниження фінансових результатів діяльності вітчизняних банків на фоні посилення ролі банків з іноземним капіталом. Разом із цим прискорення темпів зростання іноземних інвестицій, в т.ч. і в банківському секторі, є наслідком посилення глобалізаційних процесів та залучення України до світової спільноти. Підписання Угоди про Асоціацію та проєвропейський політичний настрій призвели до лібералізації руху європейського капіталу в банківській системі. Аналітичні дані стверджують, що з 15 найнадійніших банків десять з іноземним капіталом з країн ЄС [13]. Така ситуація обумовила актуальність дослідження впливу іноземного капіталу на економічну безпеку банківських установ країни.

Аналіз наукових досліджень. Теоретичні та практичні аспекти розвитку та регулювання впливу іноземного капіталу на банківську систему України знайшли своє відображення у працях багатьох українських учених, а саме: Д.М. Гладких [2], О.А. Дробязко та О.О. Любіч [3] дослідили значення іноземних банків у сфері функціонування банківського ринку України; В.М. Кочетков та М.М. Рихлюк [4] аналізували проблеми існування іноземних банків в Україні, окресливши шляхи підвищення ефективності їх діяльності на сучасному етапі. Науковець О. Щуревич [11] проаналізувала основні показники діяльності банків з іноземним капіталом, а саме дослідила стан активів, зобов'язань, власного капіталу та фінансових результатів діяльності; на основі проведеного аналізу надала рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення механізму регулювання діяльності банків з іноземним капіталом.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи думку значної кількості науковців потрібно відмітити, що питання впливу іноземного капіталу на фінансову безпеку банківських установ залишаються дослідженими не в повному обсязі та потребують подальшого вивчення.

Постановка завдання: аналіз сучасного стану банків України і дослідження факторів впливу іноземного капіталу на банківську систему та виявлення її позитивних і негативних сторін, а також пошук напрямів підвищення ефективності використання іноземного капіталу з метою фінансового розвитку банківської системи.

Виклад основного матеріалу. Однією з основних тенденцій розвитку банківської системи є збільшення числа банків, в активах якого присутній іноземний капітал. Участь іноземного капіталу може бути виражено в наступному вигляді:

- банк як дочірня структура міжнародного банку;
- купівля контрольного пакету акцій українського банку;
- купівля «голосуючого» пакета акцій українського банку. В такому випадку банк не може вважатися іноземним, але іноземний банк здатний впливати на стратегію розвитку і політику банку через прийняті на вищому рівні рішення.
- купівля неконтрольного пакета акцій, якщо пакет акцій не впливає на прийняття рішень всередині банку, то ця операція є швидше спекулятивною і не відбивається на економічній безпеці банку, так як менеджмент не відчує впливу даного іноземного капіталу на функціонування банку.

До основних факторів збільшення числа банків під впливом іноземного капіталу відносяться такі особливості розвитку української банківської сфери:

- низькі бар'єри входу;
- прибутковість і менша конкуренція на українському ринку в порівнянні з європейським;

– відсталість рівня банківських технологій національних банків;

– підвищення рівня доходів населення, що забезпечує збільшення попиту на різноманітні банківські послуги;

– спеціалізація певних регіонів країни, часто визначає спеціалізацію і їх банківської інфраструктури, що не завжди можуть забезпечити «місцеві» банки;

– «молодість» української банківської системи, а отже, і менша конкуренція;

– підписання Угоди про Асоціацію з ЄС, а отже, зниження в майбутньому вхідних бар'єрів і нормативу присутності іноземного капіталу в банківському секторі.

Всі зазначені особливості в сукупності призводять до формування в країні особливою з точки зору управління економічною безпекою структури – банків, що входять до складу міжнародних фінансових груп і перебувають під впливом іноземного капіталу.

Розглянемо динаміку кількості банківських установ і частки іноземних з них за останні шість років (рис. 1).

З рис. 1 зрозуміло, що, не дивлячись на загальне зменшення кількості банків, що мають ліцензії, кількість банків з іноземною участю залишається майже незмінною (табл. 1). Слід зазначити, що іноземні банки в Україні представлені переважно дочірніми структурами міжнародних фінансових холдингів Австрії, Франції, Італії, Німеччини, Швеції, Польщі, Греції, Кіпру, Угорщини, Нідерландів, США, Туреччини, Казахстану, Росії [3].

На початок 2018 р. вітчизняну банківську систему можна умовно поділити на декілька

кластерів: банки з державним капіталом, дочірні структури банків із іноземним капіталом і окремо російським, а також приватні українські банки. Два банки закінчили процедури злиття з іншими, один був перетворений на фінансову компанію, ВТБ-банк було визнано неплатоспроможним. Частка ринку державних фінустанов майже не змінилася: 54,7% та 63,4% за чистими активами та депозитами населення відповідно. Загальні активи скоротилися на 0,4% до 1.91 трлн грн. [1].

У 2018 році внаслідок інтенсивного кредитування населення частки Приватбанку та приватних банків у чистих активах зросли на 1,3 в.п. та 0,9 в.п. до 20,7% та 14,8% відповідно. Ступінь концентрації в секторі не змінюється протягом останніх двох років: на кінець минулого року на 20 банків припадало 91% чистих активів (рис. 2).

На початку 2019 р. кількість банківських установ з капіталом країн Європейського Союзу, склала 21 (в т.ч. 11 банків з 100 % іноземним капіталом). Сім банків з іноземним капіталом належать Російській Федерації (у т.ч. 3 банки з 100 % російським іноземним капіталом), вісім банків з капіталом інших країн, таких як: «Альтбанк» (Білорусь), «Банк Фамільний» (Британські Віргінські Острови), «Індустріалбанк» (Ізраїль), «Скай Банк» (Казахстан), «БТА Банк» (Казахстан), «Сітібанк» (США), «Кредит Європа Банк» (Туреччина), «Кредитвест Банк» (Туреччина). Отже, значну частку у структурі (60,5 %) становлять банки за участю капіталу Європейського Союзу. Частка банків з російським капіталом – 18,4 % [5].

У структурі власності активів банківської системи України частка банків з іноземним капіталом

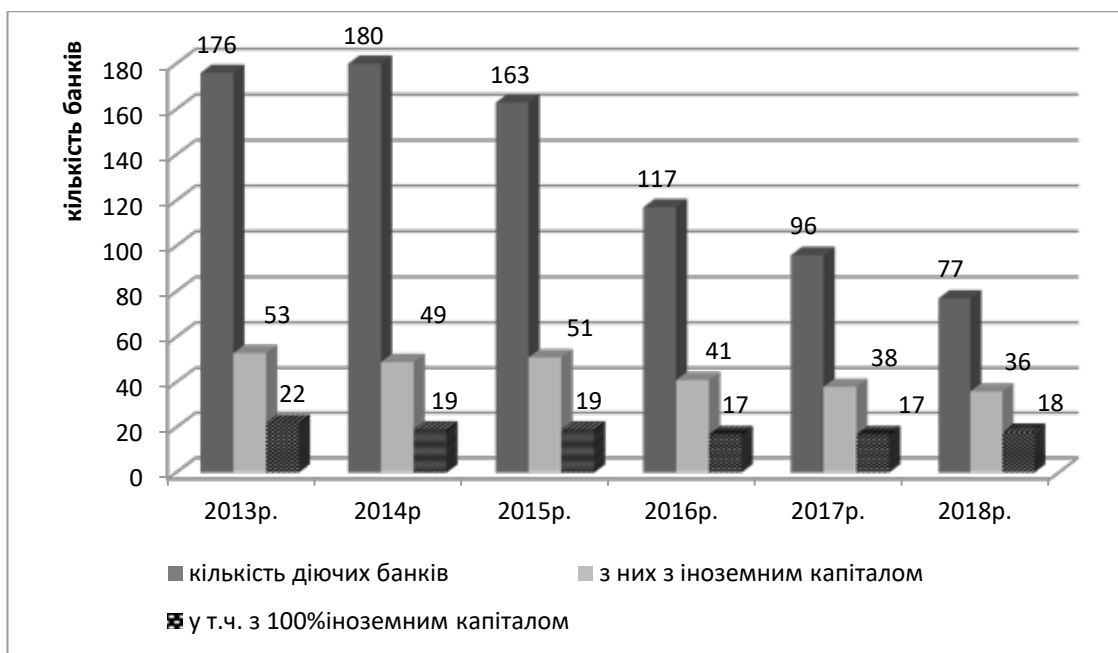

Рис. 1. Динаміка кількості банківських установ в Україні в 2013-2018 рр.

лом починаючи з 2013 р. демонструє позитивну тенденцію, збільшившись до 35 % станом на 01.01.2017 р. З 2013 р. помічаємо тенденцію зменшення частки банків з приватним українським капіталом на фоні збільшення частки банків з державною часткою, що пояснюється виведенням з ринку значної кількості приватних банків як наслідок фінансової кризи і покращення регулятивного механізму Національним банком України та переходом у 2016 р. системного ПАТ «Приватбанк» у стовідсоткову власність держави. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків починаючи з 2015 р. зростала і досягла станом на кінець 2018 р. свого максимуму – 56 % (рис. 3) [5].

Найбільша частка іноземного капіталу у банківській системі України належить банкам Російської Федерації (загалом 30,88 % статутного капіталу). Банкам з країн Європейського Союзу належить 19,43 % статутного капіталу, зокрема,

Австрії (7,71 %), Люксембургу (2,54 %), Франції (2,16 %), Угорщини (2,09 %), Греції (1,9 %), Польщі (0,86 %), Кіпру (0,77 %), Німеччини (0,46 %), Італії (0,35 %), Нідерландів (0,25 %), Великобританії (0,15 %) та Швеції (0,08 %). Порівняно з попереднім періодом зросла частка іноземного капіталу з Австрії та Люксембургу, а Кіпр втратив низив свої позиції. З інших країн (Туреччина, Казахстан, США, Білорусь, Британські Віргінські Острови) частка іноземного капіталу становить 1,01 % статутного капіталу банківської системи України (табл. 2).

Одним із провідних інвесторів у банківську систему України можна вважати Європейський Банк Реконструкції та Розвитку. Він володіє 30 % статутного капіталу АТ «Райффайзен банк Аваль» та 40 % статутного капіталу АТ «Укрсиббанк», що станом на 1 січня 2017 р. забезпечувало його частку у статутному капіталі банківської системи України на рівні 1,5 % [2].

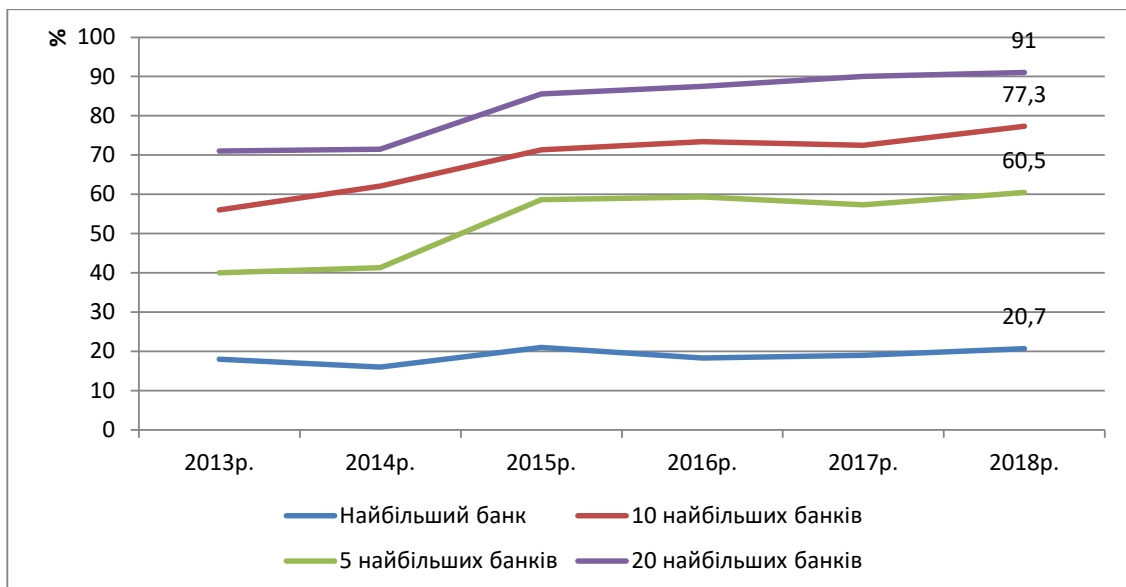

Рис. 2. Частка найбільших банків в чистих активах банківського сектору протягом 2013-2018 рр.

Таблиця 1

Кількість банківських установ України за 2015-2018 рр.

Показник	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Платоспроможні	117	96	82	77
зміна	-30	-21	-14	-4
Державні	7	6	5	5
зміна	0	-1	-1	0
Іноземні	25	25	23	21
зміна	0	0	-2	-2
Приватні	85	65	54	51
зміна	-30	-20	-11	-2
Неплатоспроможні	3	4	2	1
зміна	-13	1	-2	0

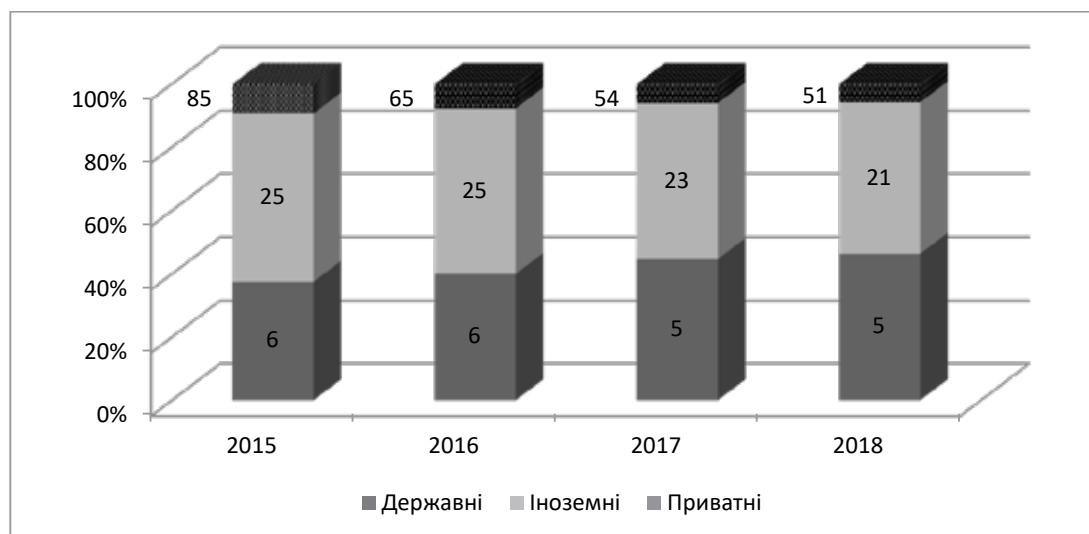

Рис. 3. Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків України протягом 2015-2018 рр.

*Підпис на графіку – кількість банків у групі.

Потрібно відмітити, що передбачається подальше зменшення частки банків з іноземним капіталом внаслідок виходу банківських установ з російським капіталом з українського ринку. 15 березня 2017 р. НБУ запропонував вжити санкції щодо українських банків з російським державним капіталом на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України. Застосування таких санкцій передбачає заборону на здійснення будь-яких фінансових операцій цих банків на користь пов'язаних з ними осіб, зокрема, материнських структур. У тому числі вводиться заборона на: 1) пряме та опосередковане здійснення будь-яких активних операцій (надання міжбанківських кредитів, депозитів, субординованих боргів, придбання цінних паперів, розміщення коштів на коррахунках тощо); 2) виплату дивідендів, процентів, повернення міжбанківських кредитів/депозитів, коштів із коррахунків, субординованого боргу; 3) розподіл прибутку; 4) розподіл капіталу [1].

Так як актуальність банків за участю іноземного капіталу зростає, підвищується їх значення в економіці, важливо розглянути цю структуру з точки зору економічної безпеки. Якщо економічна безпека – це здатність забезпечення найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам і створення умов стабільного функціонування, то економічну безпеку банку, що має в своїй структурі іноземний капітал, володіє певними особливостями, передбачає забезпечення стану функціонування банку, при якому досягається захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз, а управління банком здійснюється відповідно зі стратегічно визначеними граничними значеннями індикаторів економічної безпеки, що характеризують оптимальний розвиток всього

банку і його структурних підрозділів та філій. При цьому враховуються вплив іноземного капіталу на діяльність банку, ймовірні ризики та додаткові можливості від використання міжнародного капіталу.

Банки, що входять до складу іноземної фінансової групи, – явище не нове в українській банківській сфері, на даний момент їх кількість становить 21 з іноземною участю. З точки зору економічної безпеки, дані банки мають свої особливості. Вони обумовлені специфічною структурою капіталу. Так, приналежність до фінансової структури з гігантськими активами може служити додатковим елементом для підтримки стійкості при проведенні ризикованої інвестиційної політики і стратегії, а можливість використовувати додаткові іноземні активи – для підвищення конкурентоспроможності.

Крім переваг, є і недоліки. Основний з них – те, що банк несе погрози відразу двох ринків. Банк знаходиться під впливом макроекономічної ситуації в країні, а також належність до іноземного капіталу робить банк більш залежним від міжнародної економічної ситуації.

Слабкою стороною в теперішніх умовах є те, що, не маючи в структурі державний капітал, банки, що входять до складу міжнародних фінансових груп, не можуть розраховувати на підтримку держави в кризовому періоді, як це було у 2013 році, на відміну від державних банків України. Отже, стратегія таких банків повинна це враховувати, а банки забезпечувати управління ризиками виходячи з цієї причини. Іншим тонким моментом є залежність від політики країни материнського банку. Наприклад, зміна норми резервування, ставки рефінансування, введення квот і інших банківських норм можуть вплинути на функціонування дочірнього

Таблиця 2

Розмір та частка іноземного капіталу у статутному капіталі іноземних банків у 2017 р.

Назва банку	Країна походження капіталу	Статутний капітал	
		млн. грн.	частка у банківській системі України, %
ПАТ «Сбербанк	Російська Федерація	12 465 461	4,21
ПАТ «Альфа-Банк»	Люксембург	7 515 616	2,54
АТ «ОТП Банк»	Угорщина	6 186 023	2,09
АТ «БМ Банк	Російська Федерація	3 281 397	1,11
ПАТ «Банк Кредит Дніпро	Кіпр	1 521 000	0,51
ПАТ «БТА Банк»	Казахстан	1 500 000	0,51
ПАТ КБ «Правекс-Банк»	Італія	1 038 007	0,35
АТ «ПроКредит Банк»	Німеччина	836 708	0,28
ПАТ «ІНГ Банк Україна»	Нідерланди	731 298	0,25
ПАТ «Банк Форвард»	Російська Федерація	283 000	0,10
ПАТ «Кредит Європа Банк»	Туреччина	252 500	0,09
ПАТ «СЕБ Корпоративний Банк	Швеція	250 000	0,08
ПАТ «Дойче Банк ДБУ	Німеччина	228 666	0,08
ПАТ «АП Банк»	Кіпр	160 000	0,05
ПАТ «Кредитвест Банк»	Туреччина	136470	0,04
АТ «КІБ»	Великобританія	128 621	0,04
ПАТ «Сітібанк»	США	120 000	0,04
ПАТ КБ «Центр»	Франція	120 000	0,04
Разом банки з 100% іноземним капіталом			12,40
ПАТ «Промінвестбанк	Російська Федерація	40 615 448	13,71
ПАТ «ВТБ Банк»	Російська Федерація	34 215 784	11,55
ПАТ «Укрсоцбанк»	Австрія	16 673 140	5,63
АТ «Райффайзен Банк Аваль»	Австрія	6 154 516	2,08
АТ «УкрСиббанк»	Франція	5 069 262	1,71
ПАТ «Універсал Банк»	Греція	3 102 672	1,05
АТ «Піреус Банк МКБ»	Греція	2 531 347	0,85
ПАТ «Кредобанк»	Республіка Польща	2 248 969	0,76
ПАТ «Креді Агріколь Банк»	Франція	1 222 929	0,41
ПАТ «Мегабанк»	Німеччина, Великобританія, США	620 000	0,21
АКБ «Індустріалбанк»	Ізраїль	607 798	0,21
ПАТ «Марфін Банк»	Кіпр	432 101	0,16
ПАТ «ВіЕс Банк»	Російська Федерація	420 000	0,14
АТ «Таскомбанк»	Кіпр	308 000	0,10
ПАТ «Ідея Банк»	Республіка Польща	298 742	0,10
ПАТ «Перший Інвестиційний Банк	Російська Федерація	230 000	0,08
ПАТ «Банк Авангард»	Кіпр	162 382	0,05
АТ «Альтбанк»	Білорусь	126 116	0,04
ПАТ «Скай Банк»	Казахстан	120 100	0,04
ПАТ «Банк Фамільний»	Британські Віргінські Острови	120 000	0,04
Разом банки з іноземним капіталом			51,32
Разом банки ЄС			19,43
Разом банки Російської Федерації			30,88
Разом банки з інших країн			1,01
Разом по банківській системі			100

банку, його фінансові потоки і взаємодію з міжнародними ринками капіталу.

Крім ризиків і загроз, пов'язаних зі специфікою структури банку, існують загрози для економічної безпеки, пов'язані з перехідним станом банку або наступаючі під час його перетворення, коли банк ще не перейшов на нові моделі управління і особливо вразливий через внутрішні конфлікти і нестійкості. Так, під час політичних подій у 2013-2014 рр. Сбербанк втратив певне число постійних клієнтів. Подібні об'єднання часто закінчуються тим, що частина клієнтів і цінних співробітників йдуть з банку.

Факт появи в структурі банку іноземного капіталу несе в собі не тільки ряд управлінських і організаційних особливостей, але і впливають з цього специфічні загрози для економічної безпеки самого банку. Більш докладно вони наведені в табл. 3.

Важливо відзначити, що корпоративна культура підходу до ведення бізнесу західних компаній не передбачають значної корупції. В Україні банки, що знаходяться під впливом іноземного капіталу, переймають їх способи ведення бізнесу, в тому числі і антикорупційний підхід, тим самим знижуючи присутність рівня корупції в регіонах.

З іншого боку, можна виділити наступні негативні сторони і загрози від інтервенції банків з іноземним капіталом в регіони:

– присутність в регіоні великої частки іноземних банків робить підприємства регіону залежними від іноземного капіталу. У число таких підприємств можуть потрапити найбільші підприємства стратегічних галузей;

– поява в певних регіонах банків, що належать іноземним фінансовим групам, може негативно відбитися на економічній безпеці регіону. Це робить регіон залежним не тільки від банківської системи країни, а й від міжнародних фінансових ринків, яким властива велика волатильність;

– присутність банків з іноземним капіталом може мати наслідки перетікання капіталу з економічно активного регіону або регіону з ключовими для країни галузями на іноземний ринок капіталу.

Посилючись погрозами глобалізації, загрози даного характеру необхідно враховувати при забезпеченні економічної безпеки банківської системи країни в цілому. Окремо при забезпеченні економічної безпеки в умовах активної експансії іноземних банків постає питання про динаміку ввезення / вивезення капіталу. Крім того, що існує великий відтік коштів через офшорні компанії і банки, спостерігається також протилежний рух, що забезпечується залученням інвестицій. Тому рух капіталу правильніше розглядати в чистому вигляді: притік/відтік. В умовах активної експансії іноземних банків можна спостерігати додаткові загрози з точки зору відтоку капіталу:

– так як банки є інфраструктурою для руху капіталу, відтік коштів через іноземні банки може відбуватися легше в їх же структури в інших країнах або в материнський банк і менше піддається відстеженню наглядової організацією.

– крім того, що банки є інфраструктурою, засобом, за допомогою якого відбувається відтік, самі банки з іноземним участю в капіталі можуть бути ініціатором відтоку капіталу – виведення його з більш фінансово благополучної філії в іншу дочірню компанію або материнський банк.

– полегшений доступ іноземних банків на міжнародні фінансові ринки сприяє збільшенню операцій з валютою і іноземними активами, які в кінцевому рахунку можуть призвести до виведення капіталу з країни.

Хоча іноземні банки і є інструментом виведення коштів з українських ринків, але не грають ключової і засадничої ролі в цьому процесі і не можуть бути названі головними винуватцями ситуації, що складається.

Таблиця 3

Класифікація основних загроз економічній безпеці банку, що має в своєму складі іноземний капітал

Група загроз	Загрози
Зовнішні	Загроза дестабілізації світової економіки, фінансових криз в країнах, банки яких входять до міжнародної фінансової групи
	Політичні зміни в країнах, аж до націоналізації банківської системи
	Падіння репутації фінансової групи негативно відбивається на бренд до якого входить банк
	Зміна ставки рефінансування в інших країнах
Внутрішні	Протистояння акціонерів
	Різні підходи до ведення бізнесу між представниками іноземного капіталу та українськими акціонерами може привести до внутрішньої нестабільності і неможливості реалізації стратегії розвитку
	Погана взаємодія між головною організацією і дочірніми банками (наприклад, немає єдиної системи звітності, ГО отримує неадекватну інформацію і т.д.)
	Збої в реалізації політики делегування самостійності дочірнім банкам

Забезпечення економічної безпеки банку з іноземним капіталом – це окремий напрямок в досягненні економічної безпеки банків, що має свої особливості, викликані як зовнішніми (залежність від міжнародних фінансових ринків, вплив державної політики, часткове вплив форс-мажорних обставин і т.д.), так і внутрішніми причинами (особливості взаємодії дочірньої і головної організації, відмінності в підходах до ведення бізнесу, ймовірні конфлікти акціонерів, можливості, які дають масштаб, бюджет і розміри компанії і т.д.).

До числа ключових заходів щодо нівелювання загроз економічної безпеки з боку банків з участю іноземного капіталу можна віднести:

- встановлення квоти присутності іноземного капіталу в банківському секторі;
- підтримка вітчизняної банківської системи в кризові моменти (як наприклад, націоналізація Приватбанку у 2016 р.);
- контроль над операціями, проведеними дочірніми іноземними банками;
- в умовах сильного виведення капіталу у зовнішні ринки введення квот на операції з валютою і на зовнішньому ринку;
- проведення державних інвестиційних програм через вітчизняні банки.

Даний напрямок забезпечення економічної безпеки важливо не тільки для самих банків, але і має актуальність в рамках економіки країни. Це обумовлено тим, що чим більше банк з іноземним участю, тим більше число економічних суб'єктів – від фізичних осіб до великих підприємств, що мають

стратегічне значення для країни, – він обплітає павутинням економічних взаємозв'язків і тим більше загроз економічної безпеки він викликає, забезпечуючи відтік капіталу і роблячи економіку країни залежною від іноземного капіталу.

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що банкам з іноземним капіталом належить суттєва частка в банківській сфері України. Останнім часом їх позиції в банківській сфері стали впевненішими та стабільними, що підтверджується зменшенням кількості вітчизняних банків та банки з іноземним капіталом демонструють незначні зміни у кількості. Разом із цим частка присутності іноземного капіталу в статутному фонді платоспроможних банків у 2017 р. складала 56 %, що перевищує допустиме значення у 40 %, створюючи таким чином небезпеку для банківського сектора.

Найбільша частка іноземного капіталу у статутному капіталі банківської системи України належить банкам Російської Федерації (30,88%). Прогнозується скорочення частки банків іноземних банківських груп внаслідок виходу банківських установ з російським капіталом з українського ринку.

Підтримка балансу між забезпеченням надійності, стійкості, ліквідності банку за участю іноземного капіталу і контролем його розвитку і ролі в банківській сфері країни важливо для досягнення суверенності української економіки і мінімізації впливу волатильності на іноземних ринках капіталу, воно справляє позитивний вплив на зростання економіки в цілому.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аналітичний огляд банківської системи України за 2016 рік. *Національне рейтингове агентство «Рюрик»*. 2017. URL: http://rurik.com.ua/documents/research/bank_system_4_kv_2016.pdf (дата звернення: 08.07.2019).
2. Гладких Д.М. Шляхи вирішення проблем, пов'язаних з високим рівнем присутності іноземного капіталу в банківській системі України. *Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень*. 2016. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/inozemn_kapital-cbb0a.pdf (дата звернення: 08.07.2019).
3. Дробязко О.А., Любіч О.О. Стан та перспективи розвитку банків із іноземним капіталом в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 6. С. 91–106.
4. Кочетков В. М., Рихлюк М. М. Обґрунтування напрямів розвитку іноземних банків у контексті забезпечення ефективного функціонування банківської системи України. *Науково-технічна інформація*. 2016. № 2. С. 29–33.
5. Кулиняк І. Банки з іноземним капіталом: рейтингування та роль у забезпеченні сталого розвитку фінансового сектору України. *Вісник АПСВТ*. 2018. № 3. С. 36–50.
6. Лапко О.О., Демченко А.М. Іноземні банки на ринку банківських послуг України та проблеми їх державного регулювання. *Бізнес Інформ*. 2016. № 12. С. 200–205.
7. Рейтинг самых надежных банков Украины 2018. *Форіншурер*. URL: <https://forinsurer.com/rating-banks> (дата звернення: 09.07.2019).
8. Сніжко О.В. Економічні наслідки входження іноземних банків для розвитку фінансових систем трансформаційних економік. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. Випуск 111. (Частина II). 2012. С. 20–29.
9. Циганов С.С. Рух іноземного банківського капіталу у глобальному конкурентному середовищі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. Вип. 117 (2). С. 211–218.
10. Швець Н.Р., Ткачук І.Я. Оцінка тенденцій розвитку банківської системи України на сучасному етапі. *Innovative Solutions in Modern Science*. 2017. № 1 (10). URL: <http://naukajournal.org/index.php/ISMSD> (дата звернення: 09.07.2019).
11. Щуревич О.І. Проблеми функціонування та регулювання банків з іноземним капіталом в Україні. *Стратегія економічного розвитку України*. 2016. № 38. С. 97–109.
12. Leading banks in Europe as of June 2017, by total assets. *The Statistics Portal*. 2017. URL: <https://www.statista.com/statistics/383406/leading-europe-banks-by-total-assets> (дата звернення: 08.07.2019).